

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

2. søndag i fastetiden – 01. mars 2015

Prekentekest: Luk 7,36,50

Lesetekst I: 1 Mos 3, 8-15

Lesetekst II: Rom 5, 17-19

Når Guds kjærlighet berører

Lang fastetekst

En risiko slår en i øynene: Den overlessede prekenen! Prekentekesten på 2. søndag i fastetiden er lang, den inneholder både en ytre historie og en lignelse. Og den har en rekke utsagn og detaljer som formidler både kunnskap og innsikt. Som bibellesere tar vi med oss alt, som predikanter må vi begrense oss.

Jeg kan ikke forstå annet enn at vers 47 er tekstens nøkkelves: «Hun har fått sine mange synder tilgitt, derfor elsker hun mye». Vi som skal forkynne denne søndagen, må ha hovedsaken klar: Guds tilgivelse skaper kjærlighet. Vi forandres ved å møte nåde. Mennesker legger merke til det, når livet er blitt gjenopprettet. Vi må gjerne bruke energi på å lete etter eksempler fra eget (helst) eller (med tillatelse) andres liv på at det er slik. Liv som er forandret, er troverdige vitnesbyrd om hva nåde og tilgivelse utretter. Sammen med utallige andre er kvinnen med alabastkrukken budbærer om hvordan den tilgitte elsker. La oss så sette spaden i teksten og se hva vi får fram av nyttig kunnskap:

Fotvask og kyss

Beretningen er særstoff hos Lukas, og er neppe den samme som den vi møter i Mark 14,3-9. Hele tolv personer i NT bærer navnet Simon, og Jesu vert er en fariseer som trolig er sympatisk innstilt til Jesus og tar risikoen på å invitere den omvandrende og omstridte læreren på middag. Eller kanskje et annet måltid?

Fotvasking forekom sjelden på Jesu tid. Det var et helt særskilt uttrykk for gjestfrihet. Om det skjedde, var det gjerne en slave som ble gitt oppgaven. Helt greit at Simon ikke møtte Jesus med fotvasking, men kontrasten blir likevel stor til henne som vasket hans føtter med sine tårer og tørket dem med sitt hår.

Hva kysset angår, var det mennesker som stod hverandre svært nær, som hilste hverandre med kyss (Luk, 15,20). I den kristne menighet uttrykte kysset kristen søskenkjærlighet (Rom 16,16; 1 Kor 16,20). Intet klanderverdig hos Simon her heller, men kontrasten er likevel ikke mindre til henne som kysset Jesu føtter før hun salvet dem med den dyreste salve.

Ettergitt gjeld

Jesu poeng er ikke at Simon behandlet Jesus uvennlig, men verten skal forstå at det er noe helt annet enn usømmelighet som driver kvinnen til å opptre slik hun gjør i møte med Jesus.

Simon har nok allerede skjønt hvor Jesus vil, når han må innrømme at det er forskjell på å bli ettergitt en gjeld på nær to årslønner og et beløp en tjener inn på et par måneder. Simons tanker er ikke skjult for Jesus, (v 39). Han viste ikke kvinnen ut da hun ubedt kom inn i rommet hvor gjestene lå til bords. Men han fulgte oppmerksomt med på hvordan den mest kjente av gjestene reagerte da kvinnen nærmet seg. Hennes livsførsel var velkjent for de fleste, og Jesus burde i alle fall visst om det, om han var den profet mange holdt ham for å være.

Som ofte ellers bruker Jesus en lignelse for å skape forståelse for en viktig sak. Om lignelsen er myntet på verten, overhøres trolig samtalen mellom ham og Jesus av alle gjestene. Lignelsen er kort, enkel og har kun ett poeng. En denar var en daglønn for en landarbeider. At en pengeutlåner skulle ettergi lånegjeld, er ganske utenkelig, i alle fall et beløp på fem hundre denarer. Både Simon og vi kan ane takknemligheten og gleden hos ham som fikk slettet en så tyngende gjeld.

Jesu blikk

Vi stanser et øyeblikk ved vers 44. «Ser du denne kvinnen?» spør Jesus Simon. Det er et spørsmål å reflektere over: Å se er mer enn å bruke øynene. Alle måltidsgjestene hadde sett hva som skjedde. De hadde sett kvinnen som uinvitert kom inn, og antagelig tenkt som verten. Jesus så noe mer. Han så et menneske med en fortid full av nederlag, sår og smerte. Og han så et hjerte som hadde fått håp, tro og - størst av alt - kjærighet i møte med Jesus.

I prekenen vil jeg nok la dette få plass. Jesus ser oss annerledes enn alle andre. Ganske utfordrende, for oss som forsøker å gjemme oss unna med ord og handlinger vi burde bekjenne og gjøre opp. Men mer håpefullt enn noe, når vi trenger en som vil tilgi, reise opp og gi en ny start. Simon så, og likevel så han ikke. Vi må øve oss i å se med Jesu blikk.

Den evangeliske rekkefølge

Og så må vi også denne gang tale om den evangeliske rekkefølge. Den er enkelt uttrykt slik: «Vi elsker fordi han elsket oss først» (1 Joh 4,19). For vår del kunne Lukas gjerne ha hatt med et par setninger om når og hvordan kvinnen tidligere hadde møtt Jesus. Hadde hun stått i flokken av tilhørere og lyttet til hans undervisning og kanskje sett ett av hans under? Hadde hun møtt ham personlig? Det får vi ikke vite. Men noe må det ha vært. Hun må ha lyttet og sett. Og det hun så og hørte, må ha gitt henne tro på at denne mannen kunne reise henne opp og gi henne nytt liv. Og hjertet ble fylt av kjærighet til ham som var så annerledes og elsket dem som andre så ned på. Derfor var bare det beste godt nok når hun skulle vise sin kjærighet og takknemlighet.

Salven var dyr og krukken kostbar. Men det var intet mot takknemlighetens og kjærighetens tårer som dryppet ned på Jesu føtter. Det forstod Jesus, som gav Simon og all ettertid en leksjon om den kjedereaksjon av godhet som utløses der hvor Guds kjærighet først får berøre et menneske. Derfor er evangeliets hovedsak ikke vår kjærighet til Gud, men hans kjærighet til oss. Og Guds kjærighet til oss er ingen alminnelig velvilje, men ble synliggjort da Jesus døde for å sone vår skyld (1 Joh 4,9f). Kjærighetens adresse er Golgata.

Jesu kjærighet

Dette trenger vi å høre på ny og på ny, og det må forkynnes så lenge Guds ord lyder blant menneskene, både jøder og ikke –jøder. I en tid hvor kjærighet er et ord som lever en omskiftelig og omvandrende tilværelse, må vi forankre vår tale om kjærighet i evangeliets ord om Jesus, hvem han er og hva han har gjort. Bare da kan våre liv vitne troverdig om ham som elsket oss først.

Overlesset preken? Ikke hvis vi lar hovedsak være hovedsak, og organiserer kunnskapsstoffet rundt det. Ikke alt som kan være interessant, trenger nevnes. Ta med det som bygger opp under hovedsaken.

Svein Granerud

Cand.theol. og ordinert prest. Leder av Misjons- og fellesskapsavdlingen i Normisjon, Norge.

Medlem av Israelsmisjonens landsstyre

svein.granerud@normisjon.no